

Türkiye Cumhuriyeti ile Çek ve Slovak Federal Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma

Türkiye Cumhuriyeti ile Çek ve Slovak Cumhuriyeti bundan sonra Akit Taraflar olarak anılacaklardır,

Özellikle bir Akit Taraf yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesinde yapacakları yatırımlarla ilgili olmak üzere aralarındaki işbirliğini artırma arzusu ile,

Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile tarafların ekonomik gelişmesini teşvik edeceğini kabul ederek,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının gerektiğini kabul ederek,

Yatırımların teşviki ve karşılıklı korunması için bir anlaşma imzalanması kararıyla,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

Tanımlar

İşbu Anlaşmada:

1 — “Yatırımcı” terimi :

(a) her bir Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri,

(b) her bir Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş ya da başka türlü teşekkül etmiş ve merkezi o Akit Tarafın ülkesinde bulunan şirketler, firmalar veya iş ortaklıkları gibi tüzel kişileri ifade eder.

2 — (a) “Yatırım” terimi bir Akit Tarafın yatırımcısının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları kapsamında olan her türlü mal varlığını ifade eder; şu şartla ki, yatırım diğer Akit Tarafın kanun ve diğer mevzuatına uygun olarak yapılmış olmalıdır ve sınırlayıcı olmakla beraber özellikle aşağıdakileri kapsamaktadır:

(i) hisse senetleri, şirket sermayeleri ve bir şirkete katılımın diğer şekilleri,

(ii) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya mali değeri olan yatırımla ilgili diğer haklar,

(iii) taşınır veya taşınmaz mallar ve ipotek, tedbir ve rehin gibi diğer haklar,

(iv) fikri mülkiyet hakları ve endüstriyel mülkiyet hakları (patentler, ticari markalar ve ticari isimler gibi), teknik yöntemler, endüstriyel tasarımlar, “knowhow” ve peştemaliye,

(v) doğal kaynaklarla ilgili olanlar dahil, hukuken veya sözleşme ile tanınan iş imtiyazları,

(b) Bu terim, bir Akit Tarafın yatırımcıları tarafından diğer Akit Tarafın ülkesinde 1 Ocak 1950 tarihinden itibaren yapılmış olan doğrudan yatırımlar için geçerli olacaktır.

3 — “Hasılat” terimi, bir yatırımdan elde edilen, özellikle, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, kâr, faiz ve temettüleri ifade eder.

MADDE II

Yatırımların Korunması ve Teşviki

1 — Akit Taraflardan her biri, kendi kanun ve ilgili mevzuatı çerçevesinde, benzer koşullarda herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımlarına uygulanandan daha az elverişli olmak kaydıyla kendi ülkesinde yatırımlara ve ilgili faaliyetlere izin verecektir.

2 — Akit Taraflardan her biri, tesis olunmuş bulunan yatırımlara, benzer durumlardaki kendi yatırımcılarının yatırımları ile üçüncü bir ülke yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, ondan daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3 — Akit Tarafların, yabancıların ülkeye giriş, geçici ikamet ve istihdamla ilgili kanun ve diğer mevzuatına uygun olarak:

(a) Akit Taraflardan her birinin vatandaşlarının, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden ilk Akit Tarafın şirketinin gerekli sermaye ve/veya başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu yatırımın kurulması, geliştirilmesi, idaresi amacıyla veya işletilmesine ilişkin tavsiyelerde bulunmak üzere diğer Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına izin verilecektir.

(b) bir Akit Tarafın yürürlükteki kanun ve ilgili mevzuatına uygun olarak kurulan ve diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları olan şirketler, seçtikleri idari ve teknik personeli, tabiyetlerine bakılmaksızın istihdam etmeye mezuun olacaklardır.

-4 — Bu maddenin hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin taraf olduğu aşağıda belirtilen anlaşmalar bakımından geçerli olmayacaktır :

(a) mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliğine, bölgesel ekonomik teşkilatlara ilişkin olanlar veya benzeri uluslararası anlaşmalar.

(b) tamamen ya da büyük ölçüde vergilendirmeye ilişkin uluslararası anlaşmalar veya düzenlemeler.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1 — Yatırımlar, kamu yararı amacı ile yapılacaklar dışında, ayırım gözetmeyecek biçimde; yeterli ve etkin tazminat ödenmeksizin, yürürlükteki mevzuata ve bu Anlaşmanın ikinci maddesinde konu edilen genel prensiplere uyulmaksızın dolaylı veya doğrudan doğru-

ya kamulaştırılmayacak veya devletleştirilmeyecek ya da benzer etkisi olan işlemlere konu edilmeyecektir.

2 — Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya öğrenildiği tarihteki gerçek piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmeksizin ödenecek ve konvertibl bir döviz üzerinden serbestçe transfer edilebilecektir. Gecikme olması halinde ödemeye faiz uygulanacaktır.

3 — Akit Taraflardan birinin yatırımcılarının, yatırımlarının diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklıklar veya benzeri olaylar yüzünden zarara uğramaları halinde; o ülke tarafından böyle bir durumda kendi veya üçüncü bir ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli şartlarda olmamak kaydıyla, hangisi daha elverişli ise o muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE IV

Transfer

1 — Akit Taraflardan her biri, bir yatırımla ilgili bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarı serbestçe ve makul olmayan bir gecikme olmaksızın gerçekleştirilmesine izin verecektir. Bu transferler, bunlarla sınırlı olmamak üzere aşağıdakileri kapsar:

- (a) hasılat,
- (b) yatırımın bütünüünün veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,
- (c) Madde III çerçevesinde tazminat,
- (d) yatırımla ilgili borçlardan kaynaklanan ana para ve faiz ödemeleri,
- (e) diğer Akit Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izni alan bir Akit Tarafın vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler,
- (f) bir yatırım uyuşmazlığından doğan ödemeler.

2 — Transferler, yatırımın yapıldığı konvertibl para birimi veya yatırımcı tarafından kabul edildiği takdirde herhangi bir konvertibl para birimi ile, transfer tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

Halefiyet

1 — Eğer bir Akit Taraf yatırımcısının yatırımı, ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigortalanmışsa, sigortalayanın sigorta anlaşmasının şartlarından ileri gelen halefiyeti diğer Akit Tarafa tanınacaktır.

2 — Sigortalayan, yatırımcının sahip olacağı haklar dışında hiç bir hakka sahip olmayacaktır.

3 — Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar, bu Anlaşmanın VIII. maddesi hükümlerine göre çözümlenecektir.

MADDE VI

Vergilendirme

Akit Taraflardan her biri, vergi politikaları ile ilgili olarak, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına muamelede adil ve hakkaniyete uygun davranılmasını sağlayacaktır.

MADDE VII

Müzakere

Akit Taraflar, Anlaşma ile ilgili herhangi bir uyuşmazlığı çözümlmek veya Anlaşmanın uygulanması veya yorumlanmasına ilişkin herhangi bir hususu görüşmek için, Taraflardan birinin talebi üzerine vakit geçirmeden istişarede bulunmayı kabul ederler.

MADDE VIII

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın

Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1 — Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın yatırımcısı arasındaki yatırımla ilgili uyuşmazlıklar, detay bilgileri içerecek şekilde ve yazılı olarak ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafa bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Akit Taraf uyuşmazlıkları mümkün olduğunca iyi niyetle, karşılıklı görüşmeler ve müzakere yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

2 — Eğer uyuşmazlıklar bu yolla çözümlenemezse; uyuşmazlığın ortaya çıktığı tarihten itibaren bir yıl geçtikten sonra herhangi bir zamanda sözkonusu uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki yollarla çözümlenebilecektir:

(a) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir tahkim heyeti (UNCITRAL),

(b) Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi ile kurulmuş olan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID),

şu şartla ki, eğer yatırımcı uyuşmazlığı, uyuşmazlığa taraf olan Akit Tarafın Adli Yargılamasına götürmüştü, nihai kararın alınmamış olması gerekir.

3 — Tahkim aşâğıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapılacaktır :

(a) işbu Anlaşmanın hükümleri;

(b) sınırları içerisinde yatırım yapılan Akit Tarafın kanunlar ihtilafı ile ilgili kurallarını da içeren Milli kanun ve ilgili mevzuatı.

4 — Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Her iki Akit Taraf verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE IX

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1 — Akit Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması konusunda aralarında vaki olan herhangi bir uyuşmazlığı iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil bir şekilde çözümlenmeye çalışacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar, uyuşmazlığın ortaya çıkmasından itibaren altı ay içinde sözüedilen yöntemle anlaşmaya varamazlarsa, herhangi birinin talebi üzerine, uyuşmazlık üç üyeli bir tahkim heyetine götürülebilir.

2 — Talebin tebellüğünden itibaren üç ay içinde, her bir Akit Taraf birer hakem tayin edeceklerdir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit Taraflardan biri belirlenen süre içinde bir hakem tayin edemezse, diğer Akit Taraf, Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3 — Eğer iki hakem, seçilmelerinden itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa, Heyet Başkanı, Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4 — Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin 2 nci ve 3 üncü paragraflarında belirtilen konularda görevini yerine getirmekten alkonulursa veya bu şahıs Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır, eğer Başkan Yardımcısı da görevini yerine getirmekten alkonulursa veya Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

5 — Tahkim Heyeti, Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde ve uluslararası tahkim usulünü dikkate alarak usul kurallarını saptayacaktır.

6 — Tahkim heyeti kararını oyçokluğu ile alacaktır. Böyle bir karar her iki Akit Taraf için de nihai ve bağlayıcı olacaktır.

7 — Her bir Akit Taraf Tahkim Heyetindeki kendi üyesinin ve tahkim prosedürü ile ilgili işlemlerde temsilinin bedelini ödeyecek; Heyet Başkanının masrafları ve kalan diğer masraflar da Akit Taraflarca eşit olarak karşılanacaktır. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir oranının Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8 — Eğer bir uyuşmazlık, Madde VIII hükümleri uyarınca Tahkim Heyetine sunulmuş ve hâlâ orada çözüm beklemekte ise, aynı uyuşmazlık işbu madde hükümleri uyarınca uluslararası bir tahkim heyetine sunulamayacaktır. Bu, her iki taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemeyecektir.

MADDE X

Yürürlüğe Giriş, Yürürlük Süresi ve Sona Erme

1 — İşbu Anlaşma, Akit Tarafların ülkesinde Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli Anayasal prosedürlerin tamamlandığını yazılı olarak birbirlerine bildirmelerinden sonraki ikinci ayın birinci gününde yürürlüğe girecek, on yıllık bir dönem için yürürlükte olacak ve bu Maddenin ikinci fıkrasına göre sona erdirilmedikçe de yürürlükte kalacaktır.

2 — Akit Taraflardan her biri, yazılı olarak diğer Akit Tarafa bir yıl önceden fesh-i ihbarda bulunarak, Anlaşmayı, başlangıç süresi olan on yılın bitiminde veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3 — İşbu Anlaşma Akit Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Akit Taraflardan her birinin, diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm yerel formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine, yürürlüğe girecektir.

4 — İşbu Anlaşmanın son bulmasından önce yapılan yatırımlarla ilgili olarak Anlaşmanın I-IX Maddeleri hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri imzalamışlardır.

Türkçe, Çekçe ve İngilizce dillerinde ve hepsi aynı derecede geçerli olmak üzere Ankara'da 30/4/1992 tarihinde aktedilmiştir.

Yorumlamada uyuşmazlık halinde İngilizce metin esas olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti

Adına

Çek ve Slovak Federal Cumhuriyeti

Adına